

КОМИСИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ОБЩНОСТИ

Брюксел, 2.5.2007
COM(2007) 162 окончателен

**СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО СЪВЕТА, ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ,
ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА
НА РЕГИОНИТЕ**

**Доклад за плана за действие за технологиите за опазване на околната среда
(2005—2006 г.)**

[SEC(2007) 413]

СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО СЪВЕТА, ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА НА РЕГИОНИТЕ

Доклад за плана за действие за технологиите за опазване на околната среда
(2005—2006 г.)

(текст от значение за ЕИП)

Научните доказателства в момента са съкрушителни: промяната в климата е сериозна заплаха в световен план и изисква спешни мерки на международно равнище,... ако не реагираме, цялостните разходи и рисковете от промени в климата биха могли да нараснат до 20 % от БВП и повече¹.

Обзор на „The Stern“, 2006 г.

Човешката дейност оказва такова влияние върху Земята, че способността на екосистемите на планетата да отговорят на нуждите на идните поколения не може повече да не се счита за даденост... 60 % предоставяните от екосистемите в световен мащаб „услуги“ са нарушени или използвани прекомерно ...²

Оценка на Обединените нации на екосистемите за хилядолетието, 2005 г.

Последиците от дейността на човечеството върху екологията сега превишават капацитета на планетата ни да се регенерира с около 25 %... през последните 20 години ние превишаваме капацитета на Земята да поддържа начина ни на живот и трябва да прекратим това наше поведение. Трябва да балансираме между потреблението си и естествения капацитет на околната среда да се регенерира и да поема отпадъците ни. Ако не направим това, рискуваме да причиним вреди с необратими последици.³

Доклад „Живата планета“, WWF, 2006 г.

1. ЕКОЛОГИЧНИ ИНОВАЦИИ ЗА РАСТЕЖ, РАБОТА И ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

Нарастваща опасност за околната среда

Опасността за околната среда нараства — по-бързо, отколкото се очакваше първоначално. Все още можем да □ противодействаме, ако предприемем незабавни мерки. Необходимо е системно и съгласувано действие на европейско и световно равнище. Въпросът е „Как можем да действваме най-ефективно и своевременно?“ Можем да направим това, ако действваме по начин, който да поддържа икономическия растеж. Като използваме подходящите инструменти за насърчаване на *иновациите*,

¹ Stern Review: the Economics of Climate Change

² Оценка на екосистемите за хилядолетието

³ Living Planet Report 2006

можем да посрещнем предизвикателствата, пред които сме изправени. Европа може да покаже начина за противодействие.

Екологичните иновации предлагат решения и възможности

За да осъществим напредък, трябва да преосмислим процесите в промишлеността, продуктите и търговските практики. Необходими са ни екологични иновации и технологии за опазване на околната среда⁴, за да напредваме бързо. Технологията може сега да спомогне за намиране на решенията. Нашата крайна цел е екологичните иновации да обхванат изцяло всички промишлени сектори. По този начин можем да посрещнем много от свързаните с околната среда предизвикателства, пред които сме изправени днес. Чрез подходящи мерки, като например финансова подкрепа или регулиране, ние можем да подпомагаме екологичните иновации и да направляваме пазарните сили към създаване на водеща икономика в световен мащаб, която да бъде едновременно конкурентоспособна и опазваща околната среда.

Екологичните иновации сега са крайъгълен камък за стратегията на ЕС

Новата Лисабонска стратегия на ЕС оценява технологиите за опазване на околната среда като „имащи съществен икономически и екологичен потенциал, както и потенциал от гледна точка на заетостта“⁵. През пролетта на 2006 г. Съветът одобри насоката за действие към „силно насърчаване и разпространение на екологичните иновации и технологиите за опазване на околната среда“⁶. Новата Стратегия за устойчиво развитие на ЕС идентифицира Плана за действие за технологиите за опазване на околната среда (ПДТООС) като необходим за справяне с климатичните промени, създаване на екологично чиста енергия и постигане на устойчиво потребление и производство⁷. Очаква се планираният Европейски институт по технологии да даде силен приоритет на свързаните с околната среда предизвикателства⁸.

Председателствата подчертават нуждата от екологични иновации

Екологичните иновации се признават и от Председателствата на Съвета. Председателствата на Обединеното кралство и Австрия определиха екологичните иновации и технологиите за опазване на околната среда като инструменти за растеж и заетост. Председателството на Финландия насърчи „една политика за опазване на околната среда от ново поколение“, основаваща се на екологична ефективност и екологични иновации⁹. Настоящото Председателство на Германия призовава към „програма за реформи“ по отношение на околната среда, икономиката и заетостта¹⁰.

⁴ Под екологична иновация се разбира всяка иновация, която носи ползи за околната среда, като се включва технологическа иновация, такава в сферата на преработката или търговията

⁵ COM(2005) 330 окончателен

⁶ Съвет 7775/06

⁷ Съвет 10117/06

⁸ ec.europa/education/policies/educ/eit/index_en.html

⁹ Заключение на Председателството, юли 2006 г., Турку, Финландия

¹⁰ Ecological Industry Policy, Memorandum for a "New Deal" German Ministry for the Environment (2006)

Докладване за напредъка и бъдещите приоритети

ПДТООС е план¹¹ за насърчаване на екологичните иновации и възприемане на технологиите за опазване на околната среда в широк мащаб. Въведен през 2004 г., той проектира действията, които трябва да бъдат предприети от държавите-членки и заинтересованите страни, на европейско равнище. Първият доклад беше публикуван през 2005 г.¹² Настоящият доклад:

- очертава тенденциите и развитието;
- очертава напредъка по изпълнението на Плана;
- препоръчва приоритетни области за бъдещи действия.

2. ТЕНДЕНЦИИ И РАЗВИТИЕ

Екологичните иновации и екологичното регулиране

Потенциалът на европейските фирми за екологични иновации се подценява. Реалността показва, че добре изработеното законодателство наистина действа като движеща сила за иновации и технологии за опазване на околната среда, което може да помогне на компаниите да намалят значително разходите си¹³. Пълното прилагане на законодателството на ЕС като например Eco-design, Международната конвенция за защита на растенията (МКЗР), директивата по отношение на отпадъците от електрическо и електронно оборудване (ОЕЕО) и ограничението за употребата на определени опасни вещества в електрическото и електронното оборудване (RoHS) ще засилят позициите на екологичните иновации в бъдеще.

Екологичните промишлени сектори допринасят за икономиката и заетостта в ЕС

Европейските екологични промишлени сектори са съществена и бързо развиваща се част от икономиката на ЕС, представляваща 2,1 % от БВП на ЕС¹⁴. Те включват например контрола върху замърсяването на въздуха, управлението на отпадъчните води, управлението на твърдите отпадъци, възстановяването на почвите, възобновяемите енергии и рециклирането. В екологичните промишлени сектори и услуги работят 3,5 милиона лица на пълен работен ден. Около 75 % от тях са в изискващи много работна ръка сектори като управлението на водните и твърдите отпадъци.

Силен растеж

Наблюдава се силен ръст в някои сектори в Европа и света. Броят на инсталациите с вятърна енергия е нараснал с 20—25 % през последните пет години¹⁵. Световният пазар

¹¹ COM(2004) 38 окончателен

¹² COM(2005) 16 окончателен

¹³ Innovation Dynamics Induced by Environmental Policy (2006) and Ex-post estimates of costs to business of EU environmental legislation (2006)

¹⁴ Eco-industry, its size, employment perspectives and barriers to growth in an enlarged EU. (2006)

¹⁵ Wind Force 10 GWEC (2005)

на фотоелектрически елементи се очаква да нарасне с 25—35 % в бъдеще¹⁶, а управлението на отпадъчните води — с 6 % годишно през следващите десет години¹⁷. Секторът на рециклиране на твърдите отпадъци нарастваше с 4, 5 % годишно през периода 2000—2004 г.¹⁸

Силна позиция в световен мащаб

Европейските фирми от екологичните промишлени сектори са със силни позиции по целия свят. Изчислява се, че ЕС притежава 1/3 от световния пазарен дял от екологичните промишлени сектори¹⁹. Индексът за устойчивост Дау-Джоунс показва, че европейските компании са най-устойчивите в 13 от 18-те основни икономически сектора²⁰.

Финансовите инвестиции се увеличават

Направени са близо 2 милиарда евро рискови инвестиции в екологично чисти технологии през периода 2003—2006 г., съответстващи на 10 % от рисковия капитал в Европа²¹. Инвестициите все повече идват от фирми с утвърдени позиции²². В банковия сектор устойчивите и социално отговорни инвестиции значително се увеличиха през последните години²³. На нивото на Европейски съюз, Европейската инвестиционна банка (ЕИБ) създаде Механизъм за финансиране във връзка с промяната на климата с 1 млрд. EUR (МФПК).

Въпреки това, трябва да направим много повече, за да допринесем за опазването на околната среда в необходимия мащаб

Всички тези положителни признаци контрастират рязко с тези за състоянието на околната среда. Те предизвикват сериозна загриженост и включват:

- опасността от климатични промени и нивата на емисиите на парникови газове, както и трудностите с оглед на постигането в ЕС на набелязаните в Киото цели²⁴;
- макар качеството на въздуха в Европа непрекъснато да се подобрява²⁵, замърсяването на въздуха допринася за годишна загуба на 750 000 години живот в Европа²⁶.
- Нанасят се изключителни вреди на екосистемите чрез свръхпотреблението на природни ресурси²⁷.

¹⁶ Solar Generation EPIA (2006)

¹⁷ Околна среда, иновации, заетост, Министерство на околната среда на Германия, 2006 г.

¹⁸ European Business Facts and Figures 2005

¹⁹ Analysis of the EU Eco-industries, their employment and export potential. ECOTEC (2002)

²⁰ Dow Jones Sustainability Indexes Annual Review (2006)

²¹ European Cleantech Investment Report (2006)

²² Cleantech goes global, Environmental Finance (June 2006)

²³ European SRI Study – 2006. Европейски форум на социалните инвестиции

²⁴ Емисии на парникови газове — тенденции и проекции в Европа 2006 г., ЕИП (2006)

²⁵ LRTAP Convention Emission Inventory 1990-2004. EEA (2006)

²⁶ Здравни аспекти от замърсяването на въздуха, СЗО, 2004 г.

²⁷ COM(2006) 216 окончателен

Неотложна нужда от незабавни и системни действия в широк мащаб

За да осъществим значителна промяна по отношение на опазването на околната среда в сравнително кратък период от време *се изискват много по-високи нива на разгъване и възприемане на технологиите за опазване на околната среда, както на равнището на ЕС, така и в световен мащаб*. Екологичните иновации трябва да бъдат водещи сред иновациите в Европа и да се превърнат в изисквана норма в цялата икономика. *Няма време за проява на снизходителност*.

3. НАПРЕДЪК В ОСЪЩЕСТВЯВАНЕТО НА ПЛАНА

Напредъкът е описан спрямо основните насоки на Плана.

3.1. ЗА ПРОУЧВАНИЯТА НА ПАЗАРА

Нарастване и фокусирано проучване и демонстрация

От въвеждането на ПДТООС са отпуснати около 1, 4 милиарда EUR за опазващи околната среда проекти за технологии по 6^{та} Рамкова програма. Предвидено е по 7^{та} Рамкова програма до 30 % от възлизания на 32 милиарда еуро бюджет да се насочи към технологиите за опазване на околната среда. Това включва водородни батерии и такива с гориво, екологично чисти производствени процеси, алтернативни източници на енергия, улавяне на CO₂, биогорива и биорафинерии, енергийна ефективност, информационни технологии за устойчив растеж, екологично чист и ефективен транспорт, водни технологии, управление на почвите и отпадъците, както и екологично чисти материали.

Установяване на технологични платформи

Създадени са над 30 технологични платформи, някои от които включват като част от своите програми технологиите за опазване на околната среда.²⁸ Някои платформи възнамеряват да осъществяват част от целите си чрез съвместни технологични инициативи (СТИ), като създадат публично-частни партньорства.

Проверяване на технологиите

Напредва работата по създаване на *Система за проверяване на технологиите за опазване на околната среда*. Има данни, че липсата на проверяване продължава да затруднява достъпа до нови технологии за опазване на околната среда²⁹. Няколко изследователски проекта³⁰ в момента определят основата на схема в областта на обработката на водите, възстановяването на почвите и замърсяването на въздуха. Сред планираните резултати са протоколите за изпитание на тези технологии. В момента се прави пазарно проучване за идентифициране на областите, подходящи за приложение³¹. Пилотен проект по Програмата LIFE ще изпита системата за проверяване върху 10—15 технологии.

²⁸ cordis.europa.eu/technology-platforms

²⁹ Environmental Innovation - bridging the gap between environmental necessity and economic opportunity (DTI 2006)

³⁰ www.promote-etv.org; www.est-testnet.net; www.eurodemo.info

³¹ A market survey of companies on the potential of an EU wide verification system IPTS (предстоящо)

Към Европейски стратегически план за енергийни технологии

Наскоро приетият европейски стратегически план за енергийни технологии³² цели да се намалят разходите за екологично чиста енергия и промишлеността на ЕС да стане водеща в бързо развиващия се сектор на технологиите, които произвеждат малко въглерод. Този план идентифицира онези технологии, за които ЕС трябва да мобилизира ресурсите си, и на които да ускори развитието и разгъването.

3.2. ПОДОБРЯВАНЕ НА ПАЗАРНИТЕ УСЛОВИЯ

Цели за изпълнение

Направени са проучвания, с помощта на които да се разработи схема за целите за изпълнение в ЕС. Те включват анализ на японската програма Top-Runner³³, целите за изпълнение за производствените процеси³⁴ и пилотен проект за следните групи продукти: цимент, прозорци, гуми, обработка на тор и текстил. Въз основа на тази работа в публично обсъждане ще се идентифицират най-добрите оперативни условия за схемата, включително и ролята на екологичното обозначаване, енергийното обозначаване³⁵ и бенчмаркинга на продуктите.

Мобилизиране на финансовите инструменти

Важни източници на финансиране понастоящем са:

- Програмата за конкурентоспособност и иновации (ПКИ)

Отпуснати са 433 милиона еуро за насърчаване на екологичните иновации по Направление „Предприемачество и иновации“.

Ще бъдат отпуснати приблизително 228 милиона еуро за финансови инструменти, по специално за **Механизма за растеж и иновации**, управляван от Европейския инвестиционен фонд (**ЕИФ**), които ще инвестират съвместно финансови средства в рисков капиталови фондове за екологични иновации, от които 205 милиона еуро в проекти и мрежи за въвеждане на пазара. 728 милиона еуро ще бъдат отпуснати за енергийна ефективност и възобновяеми енергии.

- Европейска инвестиционна банка (ЕИБ)

ЕИБ и Комисията разработват съвместно **Инструмент за финансиране с поделение на риска** (ИФПР). Целта е да се подобри достъпът до финансирането на дългове за частния и публичния сектор, когато провеждат проучвания с високорисков профил. 2 милиарда еуро са заделени за проекти, спадащи към темите по 7^{та} Рамкова програма, а инструментът ще позволи на Европейската инвестиционна банка да отпусне заеми до 10 милиарда еуро.

³² COM(2006) 847. COM(2007) 1 окончателен

³³ The Top Runner Programme in Japan – its effectiveness and implication for the EU, Агенцията на Швеция за опазване на околната среда (ноември 2005 г.)

³⁴ Performance Targets in Production Processes, IPTS (непубликувано)

³⁵ Директиви 92/75/ЕО и 2005/32/ЕО

- Политиката за сближаване и ефектът на лоста

Понастоящем около 21 % от Структурните фондове са разпределени за иновации и Комисията призова държавите-членки да повишат този дял в новия програмен период. Екологичните иновации, възобновяемите източници на енергия, енергийната ефективност и екологично чистият градски транспорт са приоритетите в политиката на сближаване (2007—2013 г.). Стратегическите насоки на Общността по отношение на сближаването подчертават, че фирмите трябва да инвестират в екологичните иновации, за да разполагат с „козове“ в бъдеще³⁶.

- LIFE

От 1992 г. досега Финансовият инструмент за околната среда LIFE е съфинансирал близо 2 750 пилотни демонстративни проекта за иновации с общи инвестиции в размер над 2,6 милиарда еуро. Около две трети от инвестициите са подпомогнали проекти, насърчаващи технологиите за опазване на околната среда³⁷.

Основани на пазара инструменти

Комисията наскоро прие Зелена книга за основаните на пазара инструменти³⁸. В нея се прави преглед на икономически ефективните инструменти (например данъци върху енергийните, транспортните и другите замърсяващи източници, по-широко използване на схемите за търговия с емисии), които могат да се използват наред с регулаторните и финансовите стимули. С Книгата се цели да се активизира дебатът за използването на тези инструменти на нивото на Общността и на национално равнище.

Преглед на държавните помощи

Приета е Рамката на Общността за държавните помощи за изследвания, развитие и иновации. В нея се определят условията, при които държавите-членки могат да отпускат държавни помощи за изследвания, развитие и иновации. В Рамката изрично се упоменават екологичните иновации³⁹. Приети са също така и Насоки за държавните помощи за рискови капитали за малките и средните предприятия. Освен това, в момента се извършва преглед на Насоките за държавните помощи за опазване на околната среда, което ще включи условията за подпомагане на фирмите, които искат да инвестират в технологии за опазване на околната среда.

Зелено снабдяване (екологични обществени поръчки)

Някои държави-членки започнаха да изпълняват планове за действие по зеленото публично снабдяване, други са на път да направят това. Наръчникът на Комисията за зеленото снабдяване се разпространява широко на всички езици на ЕС. Новата интернет страница показва добрите практики и националните стратегии за зелено

³⁶ Регламент на Съвета № 1083/2006, Решение на Съвета 2006/702/ЕО

³⁷ ec.europa.eu/environment/life

³⁸ COM (2007) 140 окончателен

³⁹ ec.europa.eu/comm/competition/state_aid/reform/rdi_en.pdf

„пазаруване“. Подготвя се електронен наръчник, в който ще са включени законовите и финансовите насоки за служителите по снабдяването⁴⁰.

Повишаване на степента на информираност

Новата интернет страница на ПДТООС и Бюлетинът представят новите елементи, развитието в политиките, обещаващите практики в държавите-членки, както и различни примери за екологични иновации⁴¹.

3.3. ДА СЕ ДЕЙСТВА В СВЕТОВЕН МАЩАБ

Възможности за финансиране в световен мащаб

Тематичната програма на ЕС за опазване на околната среда и устойчиво управление на природните ресурси (ООСУУПР)⁴² обхваща спазването на екологичните стандарти, устойчивото потребление и производство и може да насърчава технологиите за опазване на околната среда. Фондът за енергийна ефективност в световен мащаб и възобновяеми източници на енергия⁴³ ще осигури начален капитал за проектите за възобновяема енергия в различните региони. ЕИБ и Комисията понастоящем проучват възможностите за сътрудничеството си по тази схема. МФПК на ЕИБ също ще даде възможност за известно финансиране на проекти в световен мащаб.

Отговорно инвестиране и търговия

В контекста на преговорите на Световната търговска организация за либерализация на многостранната търговия (Цикълът за развитието в Доха), Комисията изигра водеща роля в полза на намаляване или премахване на тарифите, както и премахване на нетарифните бариери върху търговията със стоки, технологии и услуги за опазване на околната среда. Обсъждат се също и перспективите за бързото придвижване на тези въпроси и оформянето им в регионални споразумения за свободна търговия, по които Комисията ще преговаря през следващите няколко години с някои от ключовите си търговски партньори, най-вече от Азия.

3.4. КООРДИНАЦИЯ

Споделяне на обещаващи практики: Националните пътни карти на ПДТООС

Двадесет и една държави-членки и Норвегия са приключили изработката на пътни карти за изпълнението на ПДТООС. Те са обществено достъпни и представляват събрани данни за програми, схеми и примери за обещаващи практики в държавите-членки⁴⁴. Анализът на пътните карти показва, че някои от обещаващите схеми вече се реализират в държавите-членки и има възможност да се „гради“ върху тях и да се черпи от техния опит в целия ЕС (виж приложението). Примерите включват:

⁴⁰ See <http://ec.europa.eu/environment/gpp>

⁴¹ ec.europa.eu/environment/etap

⁴² ec.europa.eu/development/body/theme/environment/ENRTP.htm

⁴³ COM(2006)583

⁴⁴ ec.europa.eu/environment/etap/roadmaps_en.htm

- Германската схема за тарифи при закупуване е инструмент за насърчаване на използването на възобновяема енергия — няколко държави-членки приеха подобни схеми.
- Национален указ в Италия изисква поне 30 % от закупените от обществени институции стоки да са били рециклирани.
- Националните и регионалните политики на Испания ускориха използването на слънчева енергия чрез редица координирани мерки.
- Програмата „Национална промишлена симбиоза“ на Обединеното кралство цели да намали с 1 милион тона произведените от всеки регион годишно отпадъци чрез схеми за посредничество за компаниите.
- Цял кръг от финансови схеми за насърчаване на екологичните иновации, например като тези в Нидерландия, Дания, Финландия и Швеция.

Участие на заинтересованите страни: форум за екологичните иновации

Форумът за екологичните иновации осигурява платформа, позволяваща на всички основни заинтересовани страни да се събират, да работят в мрежа, в която се предлагат бъдещи действия. Първата среща на Форума се състоя в Познан, Полша. Темата на форума бе „Финансиране на екологичните иновации“. Форумът ще се провежда два пъти годишно по актуални теми⁴⁵.

4. ВЪПРОСИ И ПРИОРИТЕТИ В БЪДЕЩЕ

Увеличено възприемане — увеличено търсене

За да се започне промяната в необходимия мащаб, екологичните иновации трябва да обхванат изцяло всичките видове търговия и промишленост. За да се постигнат значителни резултати, трябва осезателно да се увеличи темпът, с който се разгъват и се възприемат технологиите за опазване на околната среда. Големи ползи за околната среда могат да се извлекат от възприемането на технологиите за опазването □, които вече съществуват на пазара, но проблемът е в това, че много от тях остават с нисък пазарен дял. Един пример е енергийно ефективната електрическа крушка, която представлява по-малко от 3 % от европейския пазарен дял на електрически крушки⁴⁶. **Трябва да се задействат нови движещи сили, които да насърчат разпространението и възприемането на екологичните иновации в широк мащаб.**

Докладът Аho за създаване на „една Европа на иновациите“⁴⁷, скорошното съобщение за иновациите⁴⁸ и други документи⁴⁹ призовават за използване на „натиск от страна на търсенето“ за насърчаване на иновациите. „Водещите пазари“ също могат да

⁴⁵ ec.europa.eu/environment/etap/forum_en.htm

⁴⁶ Residential Lighting Consumption and Saving Potential in the Enlarged EU JRC (2006)

⁴⁷ Creating an Innovative Europe. Да се създаде една Европа на иновациите, Европейска комисия, EUR22005 (2006)

⁴⁸ COM(2006) 502 окончателен

⁴⁹ A Will to Compete: a competitive, clean and clever Europe (2006)

действат като стимул за търсенето^{50 51}. Анализът на националните карти по ПДТООС (виж приложението) показва, че дейностите по изследванията и развитието в областта на технологиите за опазване на околната среда се провеждат системно в почти всички държави-членки. Но политиките за повишаване на информираността все още се провеждат в много по-малка степен системно.

Необходима е системна и координирана дейност по отношение на търсенето. Публичното зелено снабдяване, основаните на пазара инструменти, финансирането на фирмите за преминаване към екологични технологии и продукти, повишаване на информираността в търговската сфера и сред потребителите трябва да се ускорят. Тези действия могат да повишат търсенето както на нивото на Европа, така и на нивото на държавите-членки и да допринесат за водещата роля на технологиите и продуктите за опазване на околната среда.

Комисията и държавите-членки трябва активно да продължат и да интензифицират онези действия по ПДТООС, които водят по системен и координиран начин до засилване на търсенето⁵².

4.1. Насърчаване на публичното зелено снабдяване

Тръжните процедури в частния и публичния сектор са доста различни по своя характер, но и двата типа могат да бъдат водещи при покупателното поведение и да въздействат върху възприемането.

- Обществените поръчки в публичния сектор отговарят на около 16 % от БВП на ЕС. Свършена е значителна работа и сега е необходимо да започне практическото изпълнение в цяла Европа.
- Тръжните процедури в частния сектор също са важни, макар те да не се управляват от толкова всеобхватни правила. Големите компании влияят и създават търсене в своите вериги от доставчици.
- **Действие:** Да се гради върху това, което вече е постигнато, и да се ускори публичното зелено снабдяване. Да се разпространяват образци за тържни спецификации. Да се подготви съобщение за зеленото снабдяване през 2007 г., да се определят (търсени) *цели* и да се дадат насоки за показателите и бенчмаркинга.
- **Действие:** ЕО, държавите-членки, съответните заинтересовани страни да разработят стратегии за снабдяване на частния сектор.

4.2. Мобилизиране на по-големи финансови инвестиции

Финансовият сектор (банки, застрахователни компании, пенсионни фондове, инвеститори) могат да играят по-голяма роля за насърчаване на фирмите и промишлеността за възприемане на технологиите за опазване на околната среда.

⁵⁰ Доклад върху европейската конкурентоспособност, SEC(2006) 1467/2

⁵¹ Съвет по въпросите на конкурентоспособността, 15717/06, декември 2006 г.

⁵² Други мерки биха могли да бъдат предприети с оглед резултатите от Зелената книга за основаните на пазара инструменти

Фокусът върху екологичните иновации в политиката на сближаване, инициативите на ЕИБ и ЕИФ и установяването на Програма за конкурентоспособност и иновации са стъпки в тази посока. Действията, целящи обмен на най-добрите практики и ангажирането на основните финансови институции в цяла Европа и в международен мащаб, биха могли да се засилят.

- **Действие:** Прилагане на финансовите инструменти на ЕС. Използване на финансовите ресурси на Общността за постигане на по-нататъшни ангажименти. Срещи на основни финансови институции. Насърчаване на определянето на насоките и целите на финансовите инвестиции за екологични иновации.

4.3. Установяване на системи за проверяване на технологиите и цели за изпълнение

Стандартите могат да определят нива на изпълнение и да осигурят гаранции на пазара. Системите за проверяване осигуряват на пазара надеждни мерки за изпълнението на опазването на околната среда. Определянето на целите за изпълнение за продуктовете групи позволява да се подобри изпълнението на мерките за опазване на околната среда. Могат да се реализират икономии от мащаба, ако системите за целите за изпълнение допринасят за развитието на продуктите в целия сектор. В момента се проучват връзките между схемата за целите за изпълнение и екологичното обозначаване. Има възможност за актуализиране на критериите за обозначаване на продукти и услуги като схеми за обозначение на екологичност, енергия и *Enegy Star* (енергийни звезди), както и да се следва международното развитие по подобни схеми.

- **Действие:** Приключване на проучванията за установяване на системите за проверяване на технологиите и целите за изпълнение. Управление и приключване на пилотните схеми. Изследване на връзките със схемата за екологично обозначаване. Подготвяне на законодателни предложения за проверяване на технологиите за опазване на околната среда (2008 г.) и съобщаване за схеми за цели за изпълнение (2008 г.). Преглед и актуализиране на действащите схеми за обозначаване. Информираност по отношение на международните схеми.

4.4. Надграждане върху обещаващите практики на държавите-членки

От националните пътни карти по ПДТООС става ясно, че се въвеждат известен брой обещаващи практики за насърчаване на екологичните иновации. Съществува значителна възможност да се черпи от опита на тези схеми и да се „стъпи“ най-вече на онези от тях, които увеличават търсенето. Създаването на своеобразно класиране на политиките за екологични иновации би могло да послужи за бенчмаркинг и за разпространение на най-ефективните национални схеми. По този начин държавите-членки биха могли да се черпят от техния опит, да ги адаптират и да прилагат подобни политики, да създават мултиплициращ ефект в цяла Европа.

- **Действие:** През 2007 г. да се установи началната фаза, в която държавите-членки да предложат схеми за най-добри практики и да обменят опит. Да се разработят правила за осъществяване на пълната схема през 2008 г.

4.5. Съсредоточаване върху сектори с бързи резултати

В краткосрочен план има голяма полза от съсредоточаване *върху сектори*, в които може да се постигне бързо значителен напредък за опазването на околната среда (стратегията на „лесно постижимия резултат“). Това включва съсредоточаване върху онези сектори, в които екологичните иновации, технологиите за опазване на околната среда, подобрените продукти, процеси и услуги дават високи резултати за опазването на околната среда. Тези сектори включват:

- строителство на сгради;
- храни и напитки;
- Частен транспорт;
- Рециклираща промишленост и промишленост на отпадъчните води.

Проучванията показват, че въздействието върху околната среда на продуктите от първите три от тези сектори е най-голямо⁵³. Други проучвания сочат, че тези сектори предлагат също и потенциал за устойчив растеж⁵⁴. Например, сега устойчивото строителство е във фокуса на съвместна инициатива на държавите-членки⁵⁵.

Инструментите за търсене на финансиране, зеленото снабдяване, стандартите за дейността, финансирането, обещаващите национални практики и оптимизирането на нормативните условия биха могли да бъдат приложени, за да се насърчат екологичните иновации в тези сектори. Както е предвидено в Съобщението на Комисията за иновациите има възможност тези подходи да се съчетаят, за да окажат влияние върху определянето на *водещи пазари*, в които екологичните иновации могат да имат роля.

- **Действие:** Като се започне през 2007 г., да се определят ключови сектори, в които технологиите и продуктите на ЕС биха могли да бъдат начело на прогреса в целия свят, с най-големи ползи за околната среда и икономиката.

Развиване на мерки за подкрепа

В допълнение към петте мерки за увеличаване на търсенето са необходими и подкрепящи мерки от по-общ характер.

4.6. Установяване на източник за стратегически знания по отношение на екологичните иновации

Съществува реална нужда от надежден анализ на тенденциите в областта на екологичните иновации. Като се съчетаят своевременно *стратегическите знания* за

⁵³ Environmental Impact of Products EIPRO и IMPRO проучва начина за намаляване на тези въздействия. Тези проучвания се основават на анализи на цикъла на живот, така например „строителство на сгради“ включва новите постройки, поддръжката, ремонта и разрушаването. Ето защо се използва терминът „строителство на сгради“, а не „жилищно строителство“. Това включва мебели, домакински уреди и използвана енергия за отопление и затопляне на водата.

⁵⁴ www.popa-ctda.net; www.ectp.org

⁵⁵ www.ukswedensustainability.org

европейските публични организации, съответните фирми, финансиращите институции, може да се даде възможност за по-нататъшен растеж и инвестиции⁵⁶. Службите на Комисията анализират начина, по който може да се събират ефективно, обобщават и споделят такива знания, и в частност възможността за създаване на „работеща в мрежа обсерватория“ по екологичните иновации, която би се основавала на съществуващи проекти и мрежи и би могла да включи някои от ключовите наблюдаващи институции в цяла Европа.

- **Действие:** Да се установи ефективен източник за стратегически знания по отношение на екологичните иновации, който да предоставя съответните статистически данни, да се определят зараждащите се тенденции и възможности в световен мащаб за фирмите.

4.7. Насърчаване на информираността и на активното участие

Важен аспект на повишаването на информираността е да се насърчава активното участие заедно с потребителите и фирмите. Основаването на Европейски форум за екологичните иновации е само една малка стъпка в тази посока. Подобни дейности могат да се осъществяват на регионално, национално и международно ниво.

- **Действие:** Да се установят действия с държавите-членки в рамките на LIFE+. Да се подобри нивото на комуникация в рамките на ЕО. Да се продължи поддържането на Европейския форум и да се разшири участието. Да се насърчават екологичните иновации в международен мащаб.

4.8. Обстойни научни изследвания

Резултатите могат да бъдат оптимизирани чрез по-нататъшно направляване и обстойни научни изследвания по 7^{та} Рамкова програма чрез установяване на взаимодействие между изследователски теми, технологични платформи, зараждащи се водещи пазари и регулиране. Изследователската работа по методологията на технологичната оценка също може да допринесе за подобряване на бъдещото проверяване и системите за стандартизация. Има възможност за насърчаване на повече изследвания в областта на технологиите за опазване на околната среда на международно ниво.

- **Действие:** Да се направляват бъдещите изследователски теми (2007—2013 г.) въз основа на приоритетите на ПДТООС и бъдещите водещи пазари, в които екологичните иновации имат роля.

5. ОБОБЩЕНИЕ И БЪДЕЩИ ПРИОРИТЕТНИ ДЕЙСТВИЯ

Осъществен е голям напредък, но остава да бъде направено много повече. За да се отговори на световните предизвикателства във връзка с околната среда, за да може от екологичните иновации да се извличат широко мащабни екологични и икономически ползи, за да се даде възможност на Европа да се възползва от възможностите — **всички действия трябва да се ускорят и да се реализират в нов мащаб с много по-голям**

⁵⁶ Обсерватория за информационни и комуникационни технологии предлага услуга от този вид: www.eito.com

акцент върху търсенето. Накратко, фокусът се съсредоточава върху 5 дейности, увеличаващи търсенето и 3 подкрепящи мерки:

УВЕЛИЧАВАНЕ НА ТЪРСЕНЕТО:

- По-нататъшно зелено снабдяване;
- Мобилизиране на по-големи финансови инвестиции;
- Установяване на системи за технологично проверяване и цели за изпълнение;
- Надграждане върху обещаващите практики на държавите-членки;
- Съсредоточаване върху сектори с бързи резултати.

ПОДДЪРЖАЩИ МЕРКИ:

- Установяване на източник за стратегически знания по отношение на екологичните иновации;
- Повишаване на информираността и активното участие;
- Обстойни научни изследвания.